

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 4.5.2006
KOM(2006) 193 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET
OCH RÅDET**

**om genomförande av gemenskapens åtgärder till stöd för konsumentpolitiken
2004–2005
enligt beslut 20/2004/EG**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Åtgärder som främjar en hög gemensam nivå på konsumentskyddet.....	3
2.1.	Åtgärd 1: Vetenskaplig rådgivning, riskanalys mm. av betydelse för konsumenternas hälsa och säkerhet	3
2.2.	Åtgärd 2: Utarbetande av lagförslag och andra (själv)reglerande åtgärder	4
2.3.	Åtgärd 3: Övervakning och bedömning av sådan utveckling på marknaden som påverkar konsumenternas ekonomiska och andra intressen.....	4
2.4.	Åtgärd 4: Insamling och utbyte av uppgifter och information som utgör en faktabas för utveckling av konsumentpolitiken och för integration av konsumenternas intressen i övrig EU-politik.....	4
3.	Åtgärder som främjar ett effektivt genomförande av konsumentskyddsbestämmelserna	5
3.1.	Åtgärd 5: Samordning av åtgärder för övervakning och genomförande av lagstiftning	5
3.2.	Åtgärd 7: Övervakning och bedömning av säkerheten hos produkter och tjänster som inte hör till livsmedelssektorn	5
3.3.	Åtgärd 8: Övervakning av alternativa tvistlösningsmekanismer	6
3.4.	Åtgärd 9: (Gemensam åtgärd) Ekonomiskt stöd till offentliga eller ideella organ som ingår i gemenskapsnätverk, som bistår konsumenterna med information och stöd.....	6
3.5.	Åtgärd 10: (Gemensam åtgärd) Ekonomiskt stöd till särskilda gemensamma åtgärder för övervakning och genomförande	6
4.	Åtgärder som främjar konsumentorganisationernas deltagande i EU:s politik	7
4.1.	Åtgärd 13: Utbildning för personal i regionala, nationella och europeiska konsumentorganisationer och andra initiativ för kapacitetsuppbyggnad.....	7
4.2.	Åtgärd 14: Informationskampanjer om konsumenträttigheter	7
4.3.	Åtgärd 15: Konsumentutbildning, bland annat åtgärder riktade till unga konsumenter, och interaktiva verktyg för konsumentutbildning på nätet	7
4.4.	Åtgärd 16 och 17: Ekonomiskt stöd till driftskostnaderna för europeiska konsumentorganisationer	8
5.	åtgärder som främjar flera mål	8
5.1.	Åtgärd 18: Ekonomiskt stöd till särskilda projekt på gemenskapsnivå eller nationell nivå som stöder konsumentpolitiken.....	8
5.2.	Åtgärd 19: Utvärdering av de åtgärder som vidtagits inom denna verksamhetsram ...	8
6.	Sammanfattning	9

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om genomförande av gemenskapens åtgärder till stöd för konsumentpolitiken 2004–2005 enligt beslut 20/2004/EG

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

I beslut 20/2004/EG av den 8 december 2003 fastställs ett allmänt ramverk för åtgärder till stöd för konsumentpolitiken för perioden 2004–2007. Denna rapport ger en översikt över hur åtgärderna har genomförts under 2004 och 2005 och uppfyller därmed kravet i artikel 13 på en delrapport¹.

Åtagandebemyndigandena (inklusive Eftas bidrag) uppgick för 2004 och 2005 till ungefär 20,6 miljoner euro per år (driftsanslag cirka 19,5 miljoner euro och administrativa anslag 1,1 miljoner euro). År 2005 uppfyllde även Bulgarien och Rumänien deltagarkriterierna och bidrog i december 2005 med 157 907 euro. Under 2004 förbrukades 93 % av driftanslagen och 85 % av de administrativa anslagen. Under 2005 utnyttjades anslagen till 97 %.

Kommissionen antog, i enlighet med artikel 11 i beslutet, 2004 års arbetsprogram den 31 mars 2004 och en ändrad version i december 2004. Programmet för 2005 antogs den 5 april 2005 och ändrades den 17 februari 2006.

I denna rapport ges en översikt över utgifterna för de mål som anges i artikel 3, och för åtgärderna i bilagan till beslutet. Rådgivande kommittén med företrädare från medlemsstaterna rådfrågades om det årliga arbetsprogrammet och om genomförandet av åtgärderna 9, 10, 16, 17 och 18.

2. ÅTGÄRDER SOM FRÄMJAR EN HÖG GEMENSAM NIVÅ PÅ KONSUMENTSKYDDET

2.1. Åtgärd 1: Vetenskaplig rådgivning, riskanalys mm. av betydelse för konsumenternas hälsa och säkerhet

Under 2004 och 2005 avsattes ungefär 280 000 euro till möten i vetenskapliga kommittén för konsumentprodukter och till andra vetenskapliga kommittéer som sysslar med konsumentfrågor. Sammanlagt hölls 137 möten som resulterade i 55 rapporter och vetenskapliga yttranden.

¹ Av praktiska skäl beslutade man att lämna in denna rapport efter det att 2005 års budget genomförts, för att kunna lägga fram en flerårsrapport om det fullständiga budgetgenomförandet för 2004 och 2005.

Som en del i det pågående arbetet med att samla kunskap om kemikaliers verkan på människors hälsa, särskilt genom konsumentprodukter, anslogs 500 000 euro till den andra fasen av projekten CHEM RISK och CHEM TEST. Dessutom gjordes en utvärdering av indikatorer för reproduktionstoxiska effekter av exponeringen för kemiska produkter till en kostnad av 41 371 euro.

2.2. Åtgärd 2: Utarbetande av lagförslag och andra (själv)reglerande åtgärder

Som en del i förberedelserna för översynen av den befintliga konsumentskyddslagstiftningen gick nära 500 000 euro till en kommenterad sammanställning/databas och en jämförande analys av hur gemenskapslagstiftningen genomförts i medlemsstaterna. Bland annat gjordes en översyn av relevant rättspraxis samt en kartläggning av svagheter i lagstiftningen och eventuella kvarstående handelshinder. Resultaten kommer att läggas fram hösten 2006.

Fjorton workshopar anordnades där man diskuterade olika frågor kring den gemensamma referensramen för en europeisk avtalsrätt. Den sammanlagda kostnaden för detta uppgick till 358 000 euro. Ytterligare 40 000 euro användes till samfinansiering av en konferens under det brittiska ordförandeskapet i dessa frågor. Dessutom anslogs 163 000 euro till andra konferenser om aktuella konsumentpolitiska frågor som anordnades av ordförandeskapet. I november 2005 diskuterades olika strategier för konsumentpolitiken 2007–2013 (21 000 euro) i det nya tjänstemannanätverket för konsumentpolitik.

2.3. Åtgärd 3: Övervakning och bedömning av sådan utveckling på marknaden som påverkar konsumenternas ekonomiska och andra intressen

En fokusgruppstudie gjordes för att bedöma konsumenternas attityder till och förväntningar på produktmärkning och den information som märkningen innehåller, både när det gäller livsmedel och andra produkter. Utgifterna för studien uppgick till ungefär 450 000 euro. Man inledde också en studie för att förbereda jämförande prisundersökningar av konsumenttjänster i EU-länderna till en kostnad på 264 200 euro. Syftet är att utveckla en metod och fastställa vilka tjänster som är mest relevanta för en sådan prisjämförelse. Resultaten kommer att läggas fram under 2006. Utgifterna för tillgång till prisdatabaser uppgick till ungefär 2 000 euro. Ett idémöte med sakkunniga ekonomer om nackdelar för konsumentorganiserades i mars 2005 (26 200 euro).

2.4. Åtgärd 4: Insamling och utbyte av uppgifter och information som utgör en faktabas för utveckling av konsumentpolitiken och för integration av konsumenternas intressen i övrig EU-politik

Ungefär 2,1 miljoner euro anslogs till undersökningar av konsumenternas uppfattning och åsikter om finansiella tjänster, tjänster i allmänhetens intresse och passagerares rättigheter. Syftet var att stödja politikutvecklingen i EU och få ett tydligare konsumentfokus inom de centrala politikområden som påverkar konsumenternas intresse. Under 2005 användes ungefär 440 000 euro till en upprepning av fokusgruppstudien om tjänster i allmänhetens intresse för att följa utvecklingen på detta område. Ytterligare cirka 650 000 euro avsattes till en undersökning av konsumenternas attityder och beteende när det gäller handel över gränserna. En undersökning för att mäta konsumenttillfredsställelsen med vissa

tjänster i alla EU-länder genomfördes till en kostnad av ungefär 1,25 miljoner euro, och cirka 403 000 euro gick till en analys av vad som kan skada konsumenternas intresse. En analys av nationella regler och rättspraxis om otillbörliga affärsmetoder i de nya medlemsstaterna beställdes som ett komplement till tidigare studier (90 000 euro).

Synpunkterna på passagerares rättigheter utgjorde underlag för att ytterligare stärka passagerares rättigheter i EU:s transportpolitik. Uppgifterna om konsumenternas synpunkter på tjänster i allmänhetens intresse finns med i rapporten *Evaluation of the performance of network industries providing services of general interest* från 2005. Undersökningsdata från tidigare år sammanställdes och publicerades i *Consumers in Europe – Facts and figures* (56 000 euro). Denna rapport och resultaten från undersökningarna finns att läsa på webbplatsen Europa.

3. ÅTGÄRDER SOM FRÄMJAR ETT EFFEKTIVT GENOMFÖRANDE AV KONSUMENTSKYDDSBESTÄMMELSERNA

3.1. Åtgärd 5: Samordning av åtgärder för övervakning och genomförande av lagstiftning

Ungefär 220 000 euro användes för att göra en genomförbarhetsbedömning och ta fram en prototyp till databas och IT-system till stöd för genomförandet av förordning 2006/2004 om konsumentskyddssamarbete. Resultaten av arbetet lades fram för medlemsstaterna och systemutvecklingen påbörjades under 2006.

3.2. Åtgärd 7: Övervakning och bedömning av säkerheten hos produkter och tjänster som inte hör till livsmedelssektorn

Inom ramen för genomförandeåtgärderna för direktivet om allmän produktsäkerhet påbörjades en jämförande inventering av metoder för säkerhetsbedömning av konsumentprodukter. Syftet är att jämföra de olika metoder för hälso- och säkerhetsriskbedömning av konsumentprodukter som används av övervaknings- och tillsynsmyndigheter samt provnings- och certifieringsorgan i EU och i Eftaländerna. Inventeringen kommer att bli klar under 2006. Bidrag gick också till arbetet med att ta fram en programvara som producenter och distributörer kan använda för att anmäla farliga produkter till nationella övervakningsmyndigheter, vilket de är skyldiga att göra enligt direktivet. Grundprogrammet kommer att testas i början av 2006 och kommer troligen att vara helt i funktion senare under året. I november 2004 ordnades workshopar med Rapex-kontaktpunkter där man diskuterade riktlinjerna för anmälan av farliga produkter. Utgifterna på detta område uppgick till 376 850 euro.

En kartläggning och jämförande analys av de nationella åtgärder som införlivar direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet och av den praktiska tillämpningen gjordes till en kostnad av 200 000 euro. Resultaten kommer att utgöra underlag för kontrollen av införlivandet och genomförandet under 2006. En studie för att ta fram alternativ och skapa en prototyp till ett IT-system för informationsutbyte mellan nationella myndigheter som ingår i det nätverk som avses i artikel 10 i direktivet gjordes till en kostnad av 207 345 euro. Resultaten lades fram för medlemsstaterna i

oktober 2005 och vidare beslut kommer att fattas under 2006. I mars 2005 hölls en konferens där medlemsstaterna diskuterade planerade insatser inom marknadsövervakning (125 000 euro). På ett expertmöte i augusti 2005 diskuterades möjliga förbättringar av skadedatabasen (6 000 euro). En genomförbarhetsstudie påbörjades sedan till en kostnad av ungefär 100 000 euro. Vidare inleddes tekniska bedömningar av barnsäkra tändare, grindar och stegar som underlag för produktsäkerhetsstandarder (cirka 48 000 euro). Ytterligare 70 000 euro anslogs till teknisk information för att stödja Rapex-systemet.

3.3. Åtgärd 8: Övervakning av alternativa tvistlösningsmekanismer

En jämförande studie av konsumenternas möjligheter till rättslig prövning i EU-länderna, USA, Kanada och Australien gjordes till en kostnad av 185 400 euro.

3.4. Åtgärd 9: (Gemensam åtgärd) Ekonomiskt stöd till offentliga eller ideella organ som ingår i gemenskapsnätverk, som bistår konsumenterna med information och stöd

Som en gemensam åtgärd med nationella myndigheter fick konsumentnätverken ett bidrag på sammanlagt nästan 4,7 miljoner euro under 2004. Bland annat gavs stöd till det europeiska extrajudiciella nätverket (EEJ-Net) i EU-15, Norge och Island under övergångsfasen 2004 (nära 737 000 euro) samt till det nya integrerade nätverket *The European Consumer Centres Network (ECC-Net)* under nätverkets första år 2005 och utvidgningen av detta till 6 nya medlemsländer (Tjeckien, Polen, Estland, Litauen, Cypern och Lettland). År 2005 gick ungefär 4 miljoner euro till det här nätverket, bl.a. till nya kontor på Malta och i Slovakien, IT-verktyg och en ny logotyp. Genom sammanslagningen av nätverken finns det nu en enda centraliserad och mer kostnadseffektiv tjänst för konsumenter med problem som rör handel över gränserna.

3.5. Åtgärd 10: (Gemensam åtgärd) Ekonomiskt stöd till särskilda gemensamma åtgärder för övervakning och genomförande

År 2004 samfinansierades en gemensam åtgärd med tyska, österrikiska, belgiska, estniska och luxemburgska myndigheter (110 000 euro) för att ta fram ett nytt webbaserat informations- och kommunikationssystem för marknadsövervakning. Det syftar bl.a. till att underlätta inmatning av resultaten av industrins säkerhetstestning av produkterna samt analys av statistikuppgifter. Systemet förväntas bli färdigt i slutet av 2006. En gemensam åtgärd med 15 medlemsstater för att ta fram goda lösningar inom olika områden inom marknadsövervakning samfinansierades 2005 med mer än 1 miljon euro.

En gemensam åtgärd inom övervakning för att upprätta ett system för onlineregistrering av olyckor och skador som beror på att barn i åldern 0–3 år svält andra föremål än livsmedel samfinansierades (77 128 euro) med italienska, tyska, cypriotiska, finska och franska myndigheter. Genom denna åtgärd, kallad *Susy Safe*, kommer man att samla in uppgifter från konsumentorganisationer och nationella myndigheter för marknadsövervakning, kartlägga vilka typer av produkter som är inblandade i skadorna, utvärdera hur socioekonomiska skillnader påverkar skaderisken samt diskutera konsumentutbildning. De första resultaten väntas i början av 2007.

4. ÅTGÄRDER SOM FRÄMJAR KONSUMENTORGANISATIONERNAS DELTAGANDE I EU:S POLITIK

4.1. Åtgärd 13: Utbildning för personal i regionala, nationella och europeiska konsumentorganisationer och andra initiativ för kapacitetsuppbyggnad

Under 2004 och 2005 anordnades arton utbildningsomgångar för personal från konsumentorganisationer till en kostnad av 1,3 miljoner euro. Över 400 deltagare, av vilka 50 % kom från de nya medlemsstaterna, Rumänien och Bulgarien, utbildades i ledarskap, lobbying och EU-lagstiftning. Enligt utvärderingarna var många deltagare nöjda med kurserna. Särskilt i de nya medlemsstaterna har konsumentorganisationernas personal behov av ökade kunskaper på detta område. Under 2004 hölls workshopar för konsumentorganisationernas experter på kemikalier i konsumentprodukter och på övervakning av produktsäkerhet (87 500 euro).

4.2. Åtgärd 14: Informationskampanjer om konsumenträttigheter

Kommissionär Danuta Hübner lanserade den 16 maj 2005 i Warsawa en kampanj för att informera om konsumenternas rättigheter och främja konsumentorganisationer i Polen. Kostnaden för kampanjen uppgick till nära 2 miljoner euro. Den polska konsumentorganisationen har sedan dess rapporterat om ett väsentligt större stöd och fler frågor från konsumenterna. Liknande kampanjer startades under 2005 också i Tjeckien, Slovakien och Slovenien till en kostnad av över 2 miljoner euro. Ungefär 130 000 euro avsattes till undersökningar som skulle mäta vilken effekt kampanjerna haft.

Ytterligare 126 000 euro gick till underhåll och uppdatering av konsumentsidorna på webbplatsen Europa och 25 000 euro till nytryckning av strategin för konsumentpolitiken, en publikation med undersökningen av konsumenternas åsikter om tjänster i allmänhetens intresse, lagerhållning och distribution av publikationerna sam illustrationer till dessa. En broschyr om de nya reglerna om otillbörliga affärsmetoder togs fram till en kostnad av 50 000 euro.

4.3. Åtgärd 15: Konsumentutbildning, bland annat åtgärder riktade till unga konsumenter, och interaktiva verktyg för konsumentutbildning på nätet

Under 2004 och 2005 avsattes 3,2 miljoner euro till den andra och tredje upplagan av skolkalendern Konsument i Europa som riktar sig till ungdomar på 16–18 år. Runt 940 000 exemplar av upplagan 2005/2006 trycktes och distribuerades. Nationella och regionala myndigheter bidrar till den tredje upplagan av kalendern (2006/2007) som kommer att nå över en miljon ungdomar. En utvärdering från 2005 av kalenderns första år var till stor del positiv. Det Internetbaserade utbildningsverktyget för vuxna, som togs fram under 2005 för EU-15, anpassades till de nya medlemsstaterna och expertmöten hölls också. Utgifterna för detta uppgick till 400 000 respektive 1 800 euro. Ungefär 50 000 euro anslogs till en behovsanalys inför utarbetandet av en integrerad europeisk masterutbildning i konsumentfrågor.

4.4. Åtgärd 16 och 17: Ekonomiskt stöd till driftskostnaderna för europeiska konsumentorganisationer

ANEC, den europeiska sammanslutningen för samordning av konsumenternas medverkan i standardiseringsarbetet, och den europeiska konsumentorganisationen BEUC fick stöd för driftkostnaderna under 2004 och 2005. (ANEC: ca 1,2 miljoner euro för 2004 och 1,3 miljoner euro för 2005. BEUC: 1,2 miljoner euro 2004 och 1,25 miljoner euro 2005.) Jämfört med tidigare år har dessa bidrag höjts så att konsumentorganisationer i de nya medlemsstaterna ska kunna integreras på EU-nivå.

5. ÅTGÄRDER SOM FRÄMJAR FLERA MÅL

5.1. Åtgärd 18: Ekonomiskt stöd till särskilda projekt på gemenskapsnivå eller nationell nivå som stöder konsumentpolitiken

Efter den inbjudan att lämna förslag som utlystes 2004 samfinansierades 15 särskilda projekt med ett belopp på sammanlagt ungefär 2,3 miljoner euro. Det var framför allt nationella konsumentorganisationer och andra icke-statliga organisationer som fick stöd. Fem projekt beviljades den samfinansiering på 75 % som är reserverad för de nya medlemsstaterna. I förslagsinfordran år 2005 stärktes kraven på partnerskap över gränserna och större vikt lades vid spridning av resultaten. Fyra projekt valdes ut för samfinansiering till en beräknad sammanlagd kostnad på ungefär 2,35 miljoner euro. Två av dem är inriktade på kapacitetsuppbyggande insatser för konsumentorganisationer i de nya medlemsstaterna. Kontrakten kommer att skrivas under så snart de detaljerade budgetkontrollerna är klara och den slutgiltiga budgeten godkänts. Inom tre månader efter sista ansökningsdag fattades beslut om tilldelning av ekonomiskt stöd, och en förteckning över de projekt som beviljats stöd lades sedan ut på webbplatsen Europa.

Ett webbforum skapades för att underlätta både nätverksarbete och sökandet efter samarbetspartner. Det visade sig vara ett användbart och tillgängligt redskap för att svara på frågor, men gav inga anmärkningsvärda resultat när det gällde att söka efter partner. De externa kostnaderna för utvärdering av projektansökningar uppgick till 6 000 euro. Som en uppföljning till de rekommendationer som beslutades vid det årliga mötet med konsumentorganisationerna inrättades en tillfällig arbetsgrupp inom rådgivande europeiska konsumentgruppen som sammanträdde i februari 2005 för att diskutera hur man skulle kunna förbättra särskilda projekt (4 000 euro).

5.2. Åtgärd 19: Utvärdering av de åtgärder som vidtagits inom denna verksamhetsram

En bedömning av CLAB-databasen om oskäligen avtalsvillkor gjordes till en kostnad av 149 730 euro. Resultaten ifrågasätter databasens kostnadseffektivitet och funktion så som den nu används. Inga fler utgifter planeras för CLAB-databasen. Ungefär 85 000 euro avsattes till en utvärdering av det ekonomiska stödet som tilldelats europeiska konsumentorganisationer under 2000–2003. Resultaten kommer att läggas fram 2006. Under 2005 gjordes en utvärdering av skolkalendern Konsument i Europa samt en bedömning av effekterna av EU:s strategi för konsumentpolitiken 2002–2006 på den nationella konsumentpolitiken. Kostnaden för detta uppgick till 230 000 euro.

Inga insatser inom åtgärd 6, 11 och 12 fick ekonomiskt stöd.

6. SAMMANFATTNING

Beslut 20/2004/EG syftade till att tydligare koppla utgifterna till de konsumentpolitiska målen. Man finansierar allt fler insatser för att bygga upp en kunskapsbas för det politiska arbetet och för att konsumenternas intressen ska tillvaratas inom EU:s övriga politikområden. Nya gemensamma åtgärder med medlemsstaterna genomfördes, bland annat inom marknadsövervakning. Sammanslagningen av europeiska konsumentcentrum förbättrade kostnadseffektiviteten. Eftersom det var en gemensam åtgärd med medlemsstaterna fanns det också en stabilare ekonomisk grund. Nya initiativ för konsumentinformation och konsumentutbildning lanserades och man lade stor kraft vid att främja särskilda projektansökningar av högre kvalitet. Högre prioritet har getts åt nya instrument till stöd för nationella konsumentorganisationer, t.ex. kapacitetsuppbyggande insatser. Det är ännu för tidigt att utvärdera de flesta av de nya erfarenheterna eftersom resultaten blir tillgängliga först under de närmaste två åren.